

29. november dan ljudske revolucije

Danes praznujemo vsi jugoslovanski narodi naš velik praznik: sedmo obletnico drugega zasedanja AVNOJ in peto obletnico proglavitve Jugoslavije za federativno ljudsko republiko — dan naše ljudske revolucije.

26. novembra 1942 leta so se sestali v osvobodjenem Bihaču predstavniki vseh narodov Jugoslavije, da se posvetujejo o ustanovitvi najvišjega političnega predstavništva narodnoosvobodilnega gibanja. Oborožena borba proti okupatorju in nujni položaji vseh narodov zalela se je velik del države in osvojenemu ozemlju je postajala vedno večja. Jeseni leta 1942 je bila z odlokom Vrhovnega štaba ustanovljena narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije, ki je bila zbrana iz partizanskih odredov. V svobodi se je ljudstvo ustvarjalo in svoje volje izražalo. Narodnoosvobodilni odbori, kovali se v trstno enotnost, postajali so vedno bolj pripravljeni na izpolnitev svojih dolžnosti. Kraljevska vlada in njenega ministra Draže Mihajlovića.

Razvoj dogodkov na drugih bojiščih, je napovedoval že ogorčen poraz fašizma. Obstajali so torej notranji in zunanji pogoji, da se vzpostavi predstavniki organ ljudstva za vso Jugoslavijo, ki bi pozneje zbral v najvišji organ oblasti nove ljudske države — nove jugoslovanske federacije.

Tako je bil v novembru leta 1942 v Bihaču ustanovljen AVNOJ — Antifašistično vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije.

V začetku AVNOJ ni bil vrhovni državni organ v političnem smislu. Bil je najvišje politično telo narodov Jugoslavije, ki je od vrhovnega štaba prevzelo funkcije političnega vodstva narodnoosvobodilnih borbe in vodstva narodnoosvobodilnih odredov. Izvršni odbor AVNOJ se ni bil nova vladna Jugoslavije, toda se mu je obostoj AVNOJ je izločeval od vrhovnega štaba, ki je bil vrhovni štab Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov na čelu s tovariškim generalom Josipom Brozom, ki je vodil Jugoslavijo.

Na leto 1942 priznavali kot svoje politično vodstvo. V resoluciji s prvega zasedanja AVNOJ 26. novembra 1942, se govori o ustanovitvi nove bratske skupnosti jugoslovanskih narodov na podlagi njihove popolne svobode in enakopravnosti. — tem je bila potrjena pravica vsakega jugoslovanskega naroda na samoodlobo, kar je bil od samega nastanka tudi eden glavnih narodnoosvobodilnih ciljev. Narodnoosvobodilna gibanja in ljudske revolucije — ustanje svobodne skupnosti enakovrednih jugoslovanskih narodov. AVNOJ je na prvem pravnem zasedanju v Bihaču proglasil tudi druga temeljna načela narodnoosvobodilnega gibanja — osvoboditve države iz njegovih hlapcev, izločitve demokratizacije pri vsem narodu Jugoslavije, svobodo vesti in druga načela. V imenu vseh jugoslovanskih narodov je tedaj AVNOJ obsodil izdajalsko politiko begunske vlade.

Na drugem zasedanju AVNOJ, ki se je vršilo 29. in 30. novembra leta 1943 v Jajcu, je bil postavljen AVNOJ vrhovni organ federativne Jugoslavije. Tedaj je AVNOJ ustanovil tudi druge državne organe, med katerimi tudi Komite narodne osvoboditve Jugoslavije, ki je prevzel funkcije vladne vlade. AVNOJ je tedaj predpostavil časovno ustavno vodstvo nove jugoslovanske države in prepovedal begunski kralju vrniti v Jugoslavijo. Tako označujemo ta dan pred sedmimi leti kot rojstvo nove Jugoslavije.

V avgustu 1945 je bil AVNOJ razrešen in na njegovo mesto vstopil novi državni svet. Na prvih resnično svobodnih volitvah pa so narodi Jugoslavije izvolili svojo ustavno skupščino, ki je sprejela prvo ljudsko ustavo. Proglasila Jugoslavijo za federativno ljudsko republiko. Ko je ustava v veljavo, je bila vrhovni predstavnik ljudske skupščine FLR Jugoslavije: to se je zgodilo na današnji dan leta 1945.

Kako pravi, danes narodna Jugoslavija svoj veliki praznik praznuje. Naš narod — naj navedemo to ne nazadnje — ki jih imamo na razpolago: Zanimajo dnevi tega meseca so označeni v vsej Jugoslaviji s nepopravljivo uspešno delovanjem ljudstva. Za svoj veseli praznik ljudske revolucije, 29. november, dodajajo izpolnjeni obveznosti.

Teletovarne se je preneslo v vse kraje države. Osvobodila se je bilanco jugoslovanske proizvodnje iz okrepilo politično proizvodnjo strojev in proizvodni odlični korak v proizvodnji, Enakost proizvodnje novih strojev, Enakost proizvodnje novega ljudstva. Za svoj veseli praznik ljudske revolucije, 29. november, dodajajo izpolnjeni obveznosti.

Teletovarne se je preneslo v vse kraje države. Osvobodila se je bilanco jugoslovanske proizvodnje iz okrepilo politično proizvodnjo strojev in proizvodni odlični korak v proizvodnji, Enakost proizvodnje novih strojev, Enakost proizvodnje novega ljudstva. Za svoj veseli praznik ljudske revolucije, 29. november, dodajajo izpolnjeni obveznosti.

Teletovarne se je preneslo v vse kraje države. Osvobodila se je bilanco jugoslovanske proizvodnje iz okrepilo politično proizvodnjo strojev in proizvodni odlični korak v proizvodnji, Enakost proizvodnje novih strojev, Enakost proizvodnje novega ljudstva. Za svoj veseli praznik ljudske revolucije, 29. november, dodajajo izpolnjeni obveznosti.

Teletovarne se je preneslo v vse kraje države. Osvobodila se je bilanco jugoslovanske proizvodnje iz okrepilo politično proizvodnjo strojev in proizvodni odlični korak v proizvodnji, Enakost proizvodnje novih strojev, Enakost proizvodnje novega ljudstva. Za svoj veseli praznik ljudske revolucije, 29. november, dodajajo izpolnjeni obveznosti.

Jugoslovanski narodi praznujejo dan ljudske revolucije

Dosedanji uspehi narodov Jugoslavije so ponovno jamstvo, da bodo kljub vsem oviram uspešno zaključili svoj veliki boj za izgradnjo socializma — Svečana akademija v Beogradu in v drugih mestih

BEOGRAD, 28. — Ob dnevu republike — 29. novembra — objavlja beograjski tisk obširne članke, v katerih poročajo o uspehih jugoslovanskih narodov pri izgradnji domovine. »Borba« poudarja v svojem uvodniku, da predstavljajo letošnji uspehi jugoslovanskih narodov »eno jamstvo, da bodo jugoslovanski narodi kljub vsem oviram uspešno dokončali svoj veliki boj za izgradnjo socializma. List poudarja, da je v tem letu močno naraslo jugoslovansko gospodarstvo. Delovni kolektivni stroje industrije so letos izločili za milijarde dinarjev več strojev in naprav kakor lanske leto. Ravno tako so razni rudniški presevali lanske proizvodnje v veliki meri. Razen novih železniških prog je letošnji največji uspeh izročitev prometu velike avtomobilske ceste Beograd-Zagreb. To so najvažnejši uspehi, toda vsak dan dosega vedno več podjetij s tekmovanjem na čast dneva ljudske revolucije velike uspehe. Vsi ti uspehi pa ne bi bili mogoči brez revolucionarnih rezultatov, ki so jih jugoslovanski narodi dosegli pod vodstvom KPJ.

Nato poudarja »Borba«, da se je začela velika zamisel Maršala Engela in Lenina o združenju svobodnih proizvajalcev uresničevati v Jugoslaviji prav letos. Delavci so prevzeli pravico tovarov, rudnikov, gradbišč in drugih gospodarskih podjetij. Jugoslovanski delavski svet in upravni odbori so že v nekaj mesecih napravili znaten korak naprej pri vodstvu gospodarskih podjetij.

V Beogradu je bila danes v proslavo praznika republike slovena akademija z udeležbo članov vlade, predstavnikov ljudske oblasti, vojske in množičnih organizacij. Tudi v drugih mestih so bile

Izjava Sretena Žujovića „Borbi“

»Borba« z dne 25. novembra objavlja izjavo, ki jo je poslal redakciji Sreten Žujović in v kateri je rečen:

»V svoji izjavi Centralnemu komiteju KPJ z dne 11. novembra ležem sam podrobno navedel svojo željo. Toda glede na velikansko borbo, ki jo vodita danes naša Partija in naša država, je potrebno, da se naša javnost seznanja z mojo željo. Zato pošiljam »Borbi« naslednjo svojo izjavo:

Sej, sedaj, ko sem dejansko zvedel za resnico in jo jasno spoznal, sem lahko prišel pred Partijo in Centralni komitej. To pa zato, ker sem znova spoznal in občutil Partijo, od katere sem in proti kateri sem bil daleč oddel. Sedaj sem tudi prišel do spoznanja in se pričež zavedati, da pomenijo takpake, ki sem jim napravil, velikanski prestopke proti Partiji, proti koristim naših narodov in naše države, proti obstoju naše državnosti kot take.

Hvaležni smo daljnovostnim Partije in tovarišja Tita, da sta razumela, se zaslula in vodila dogodke, hvalačini budnosti

Sedaj čutim, da sem absolutno dolžan stopiti pred Partijo z resnico. Drugače pa bi imel nobene moralne pravice, da bi se za kar kolj obmil na Partijo.

Prav do trenutka, dokler se nisem seznanil s preteklimi dogodki, sem bil prepričan, da je naš CK na napačni poti in da odhaja v svojem šaltiču in odnosu do VKP(b) ter Sovjetske zveze na strupeno. To prepričanje se je pri meni izoblikovalo šele po sedmi dne 1. marca 1948. Pred tem sem občutil, da je nekaj nejasnega med nami in Sovjetsko zvezo. Trudil sem se razumeti, toda nisem mogel. Vendar sem bil prepričan, da je vse to prehodnega značaja in stvar pojavnosti med našim vodstvom in CK VKP(b). Po sedmi dne 1. marca 1948 sem sodil, da je absolutno

Dalje je Wu Hsju Cuan obsodil, da je v OZN odklonil izključitve kitajskih nacionalistov in da so predstavniki LR Kitajske izključeni iz OZN zaradi obstrukcijskih spletk ameriške vlade. Dalje je dejal, da ameriška vlada sistematično organizira obkolitev Kitajske za nadaljnje napade proti kitajski ljudski vladi in zato da bi sprožila tretjo svetovno vojno.

Kitajski predstavnik je sam enkrat omenil Korejo, ki je dejal, da se Kitajci v velikem številu prijavljajo kot prostovoljci za Korejo in da kitajska ljudska vlada nima nobenega vzroka, da bi preprečila njihov odhod, da sodelujejo v veliki osvobodilni borbi proti američnemu napadu.

Obtožil je dalje Trumanu, da je spremenil Formozo v oporišče za ameriški napad, zahteval je od Varnostnega sveta, naj uvede sankcije proti ZDA, in predlagal: 1. naj se obsodi ameriška vlada zaradi zločinov, 2. naj se sprejmejo ukrepi za popoln umik ameriških sil s Formoze; 3. sprejmejo naj se takojšnji ukrepi za umik ameriških in drugih čet s Koreje ter naj se korejskemu ljudstvu dovoli, da svobodno uredi svoje zadeve.

Po govoru kitajskega predstavnika je bila seja odložena za jutri popoldne.

Čistke komunistov na Japonskem

TOKIO, 28. — Japonski minister za delo je danes javil, da je visoko sodišče epuriralo več kakor 10 tisoč komunistov in simpatizerjev. Minister je izjavil, da je bila ta čistka izvršena v miru in da se je za to treba zahvaliti sindikatoma. Minister je dodal, da se je za poslovnost na Japonskem povečala, odkar je izbruhnila vojna na Koreji.

Obtožil je dalje Trumanu, da je spremenil Formozo v oporišče za ameriški napad, zahteval je od Varnostnega sveta, naj uvede sankcije proti ZDA, in predlagal: 1. naj se obsodi ameriška vlada zaradi zločinov, 2. naj se sprejmejo ukrepi za popoln umik ameriških sil s Formoze; 3. sprejmejo naj se takojšnji ukrepi za umik ameriških in drugih čet s Koreje ter naj se korejskemu ljudstvu dovoli, da svobodno uredi svoje zadeve.

Po govoru kitajskega predstavnika je bila seja odložena za jutri popoldne.

Proces proti Ili Koch

ABSBURG, 28. — Včeraj so prišli z zasliševanjem obtoženke Ili Koch, proti kateri se je zvela začetna proces. Koch je bila tako daleč, da je skušala zanikati vse obtožbe o svojih zločinih ter je trdila, da ni nikdar poveljevala v nacističnem taborišču Buchenwald. Trdila je, da je bila sama ženska svojega moža in da se ni nikdar zanimala za taboriščno življenje. Kochova je celo trdila, da ni nikdar zapovedovala interniranecem, niti da ni nikdar posredovala pri moških kaznovanih jetnikih. Zanimala je tudi druge okrutnosti.

Etna še vedno bruhla

CATANIA, 28. — Ze večer 29. ur bruhla lava iz nešteti žrel do pobočij vulkana Etna. Jakost izbruhov je različna, zaradi tega tudi hitrost, s katero se lava pomika nima pobočju. Prebivalci kraja Fornazzo so se sicer oddaljili, ker je nevarnost, da bi lava zajela kraj za sedaj izginila, pač pa se je odprlo novo žrelo, od koder prihaja lava, ki se valja v smeri kraja Rinazzo. Tudi kraj Milo je v nevarnosti. Kraj šteje 1500 prebivalcev, ki se že pripravljajo na evakuacijo. V vsa so že prišle vojske in civilne oblasti ter tehniki, ki predvidevajo, da bodo vsažene preselili v Zafferano. Če se bo lava še naprej valila v do moči, se sedanjo hitrostjo, bodo morali izprazniti vsa v 4 ali 5 dneh. Prefektura v Catanii je javila, da bo zaradi pomirjenja prebivalstva izdajala dvakrat dnevno poročilo o stanju bruhanja.

NA VČERAJSNJI SEJI VARNOSTNEGA SVETA

Predstavnika ZDA in LR Kitajske obrazložila obtožbe svojih vlad

Austin javil, da sodeluje na Koreji 200.000 Kitajcev, in zahteval sprejem že predložene resolucije - Wu Hsju Cuan odklonil razpravljanje o Koreji in zahteval sankcije proti ZDA

LAKE SUCCESS, 28. — Danesnja seja Varnostnega sveta se je začela v napetem ozračju zaradi razvoja dogodkov na Koreji.

Prvi del seje so razpravljali o postopku, ki j kdo naj prej govori: Austin, ali predstavnik LR Kitajske, Malik je pri tem seveda obtoževal predsednika Bebelja, kajer je to je v pravih vladnih urah, da se odpravo brezposelnosti, za zaščito našega kmeta in za splošno oboro in požitve vsega našega gospodarstva.

Skratka: naš veliki praznik praznujemo z borbo, da bi čimprej dosegli tiste priobitve, ki smo si jih priborili v krvi: narodno-osvobodilno vojno, ki je bila čimprej tako kot naš bratje v svobodni domovini — tudi na naših tleh graditi svojemu ljudstvu boljše bodočnost.

Zato izjavimo: Naš žiti 29. november, dan ljudske revolucije!

Mac Arthur javlja, da je 200.000 kitajskih vojakov nastopilo proti silam OZN - Izredna seja ameriške vlade in državnega sveta za varnost - Angleške kritike na račun Mac Arthurjeve politike na Koreji - Mac Arthur bi hotel bombardirati tudi Mandžurijo

hoteli dati nobene izjave po sestanku. Predsednik Truman se je udeležil izredne seje državnega sveta za varnost. Na seji so bili tudi načelniki glavnih štabov in strokovnjaki ministrstva za zadeve Daljnega vzhoda. Po konferenci o kateri niso izdali poročila pa je načelnik splošnega glavnega štaba general Omar Bradley imel sestanek s Trumanom in ga podrobno obvestil o zadnjih razvojih dogodkov na Koreji. Ob 8. zvečer je Truman sklical sejo vlade.

V Washingtonu mislijo, da bodo vprašanje kitajskega napada na Korejo lahko predložili glavni skupščini OZN, če se Varnostni svet ne bi izrekel zaradi nasprotja Sovjetske zveze.

Republikanski senator Styles Bridges je sinoči izjavil, da je sila govorico, da bo sedanji načelnik splošnega glavnega štaba general Bradley, ki je bil poslanec OZN, kakor to trdijo v Londonu in drugod, pač pa načelnikom glavnega štaba oboježenih sil ZDA.

V zadnjih urah se je položaj na korejski fronti stalno slabšal. Boji se ne vršijo več zato, da bi sila OZN hranila postojanke, na katerih je bila sila OZN. Mac Arthurjeva politika, ki je bila poslana OZN, kakor to trdijo v Londonu in drugod, pač pa načelnikom glavnega štaba oboježenih sil ZDA.

Mac Arthur je danes govoril o 200 tisoč Kitajcih. Tem pa je treba dodati določeno število severnokorejskih divizij in nekaj kitajskih armad, ki so se zamrzgnile na koron reke Jalu. Generala Almond in Walker, ki sta bila v naglih poklicanih v Tokio k Mac Arthuru, bosta temu verjetno potrdila dejstvo, o katerem se je širilo mnenje; da ni mogoče vojaško rešiti korejskega vprašanja. Mac Arthur je že večkrat pokazal razburjenost, da mu niso dovolili bombardirati vojaških sil v Mandžuriji, toda mednarodni opazovalci na Koreji pravijo, da bombardiranje vojašne, železnične, ali mostov, še ne bo preprečilo odvoza kitajskih čet in orožja, katerega ni uspelo preprečiti Mac Arthurjevemu letalstvu med reko Jalu in področjem sedanjih bojev.

Do danes so bile vse mogoče utvare o kitajskih namenih to danes je najmanj že to govorilo, da namerava LR Kitajski zapreti pot v Severno Korejo z vsemi sredstvi, ki se ji bodo zdeli potrebni.

TAJPEJ, 28. — Kuomintangova oblast je danes justifikirala 14 oseb pod obtožbo, da so vojniki iz LR Kitajske. Vsi oboježenji so bili domačini s Formoze.

Nepričakovan poraz in ostavka francoske Plevenove vlade

Predsednik Auriol ni sprejel ostavke - Vlada je bila poražena pri glasovanju o resoluciji, ki zahteva, naj se minister za obrambo Moch postavi pred sodišče

bo skoraj potrebno razpisati splošne volitve, mnogo prej kot je bilo določeno. Resolucija, o kateri so glasovali, zahteva, naj pride Moch pred visoki sodni zbor zaradi dolžnosti, ki jih je izpolnil, da je bil leta 1940 notranji minister. Resolucija temelji na umotvornih parlamentarne preiskave o generalski aferi in na ugotovitvah preiskovalne komisije, da so oblasti pripomogle, da je glavni krivec Peyre lahko zbežal v tujino.

ROGGE O VARŠAVSKEM KONGRESU

Izvajanje miru s silo

LONDON, 28. (Tanjug) — Podpredsednik ameriške progresivne stranke John Rogge je imel v soboto v Londonu tiskovno konferenco, na kateri je opisal svoje vtise z drugega Svetovnega kongresa pristašev miru v Varšavi. Dejal je: »Po govorih in razpravah na tem kongresu sem prišel do prepričanja da žel Svetovni kongres pristašev miru dvignati mir s silo. Na varšavski kongres sem prišel z namenom, da bi izrazil vsako željo za apeliranje, naj se storijo stvarni ukrepi v korist miru. Zaradi načina, kako je bil organiziran kongres in zaradi enostranosti večine delegatov mi je bilo zelo težko po predlogu za stvarne akcije svetovnega kongresa v ZDA za ohranitev miru.

Rogge je poudaril, da je varšavski tisk popeljal njegov govor na kongresu, vendar je dobil vtis, da je mnogo Poljakov le vedelo za vsebino njegovega govora, s katero so se strinjali. Po njegovem mnenju bi moral miru svetovni kongres ljudje, ki bi imeli možnost, graditi tudi napake Sovjetske zveze in napake ZDA. Skušal je dati splošno zado, da bi se razvilo novo svetovno gibanje miru na podlagi prizadevanja držav, kakršni sta Jugoslavija in Indija, ki nista v nobenem bloku.

Na koncu svoje izjave je Rogge povedal, da je na sestanku Sveta mednarodnih de-

molkratnih pravnikov, ki je bil ob istem času kot varšavski kongres, predložil v imenu ameriške organizacije demokratičnih pravnikov resolucijo, ki obsoja izključitve jugoslovanskih pravnikov iz te organizacije in zahteva razveljavitev tega sklepa. Na tem sestanku je Rogge tudi kritiziral Raikov proces.

KAIRO, 28. — Nekaj tisoč demonstrantov je skušalo pri danes od angleškega predstavništva v Kairu. Policia je demonstrante razpršila. Med posodi je bilo laže ranjenih 10 policistov.

Dobili so direktivo

Skoro teden dni je minulo, odkar je bil objavljen izjava Sretena Žujovića. Vse ta čas — kot smo včeraj poudarili — je kominformisti tisk z vse ostalo njihovo propagando vezal na njeno. Njihova centrala jim pač ni dala direktive, kaj in kako naj o izjavi pišejo.

PRIMORSKI DNEVNIK

Kongres ERS bo pokazal tržaškemu delavstvu pot za rešitev vprašanja zvišanja plač

Zopet so se oglasili v zadnjem času ob raznih esvazijskih prilikah preroki Marshalovih dobrot, ki so v več ali manj uradnem tonu javili, da se je gospodarski položaj na našem ozemlju, zahvaljujoč se pomoči ECA, zelo izboljšal ter da se je tudi število brezposelnih v zadnjem času zelo zmanjšalo. Da bi bila njihova trditve čim bolj verodostojne, so se poslužili celo statističnih podatkov, ki kažejo, po njihovem seveda, da je število brezposelnih padlo od 27.000 na približno 20.000 enot.

Sicer ne vemo, kakšnih statističnih podatkov so se poslužili, vendar smo zelo radovedni, kam izginejo po njihovih

Za slovenske ološke vrvice zahtevamo slovensko upravo!

Slepe miši v začaranem krogu naj odgovorni pri šolski upravi igrajo med seboj, ne pa z našim ljudstvom

Mislamo, da je že dovolj slepomišnjen. Nekdo smo se pisali o tem, kako se funkcije naj pri šolski upravi sklicujejo drug na drugega in ni nihče odgovoren in nihče o nitičem ne odloča. Ravno to ni farsko odvrtno odgovornosti dokazuje, da se vsi ti spodnje prav dobro zavedajo svoje zločinke dejavnosti v diskriminirani slovenske šole. Toda nam je že dovolj te beštije igre slepih miši. Skrajni čas je, da vsak prevzame odgovornost, ki mu gre, na svoja pleča.

Te dni se je zopet ponovilo začarani krog. Ko so starši iz Zornje Kolonije ali do uprave otroških vrtec, jim je go. Taverna izjavila, da otroška vrta ne more biti tam, kjer ni šole (zopet nova samovoljna gospe Taverna, kajti otroški vrtec so dejansko pogostejši kot osnovne šole) in je napočila delegacijo k prof. Rubini, ki se je seveda razburila, češ da bi bil že čas, da se s tem konča (da, tudi mi smo menjati, da je še skrajni čas, da se zaključijo pogajanja z našo Slovencev na šolskem področju) in seveda ker on enič ne odloča pošal delegacijo k ZVU, t. j. k prof. Andriju. To stari listak pa je zaključil začarani krog z izjavo, da je za otvoritev otroških vrtev odločila go. Taverna, ki pa otroška vrta ne bo dovolila, ker, čušte in strmiti, smo jo dali v časopis. Kaj pa miš pravzaprav ta gospe, da se ji bomo zahtevali in ji poljubljali roko, ker tako neprikrito kaže svoje sovražstvo do Slovencev, ki ji je pridobilo toliko zaupanja fašističnega režima, da ji je poveril vodstvo vseh raznorodovalnih otroških vrtev v Italiji? Reden-ten po vsej Juljski krajini?

Prepričani smo, da se go. Taverna ne bo na svoja stara leta spremenila. Zato vemo, da bomo se pisali o njej vse do tlej, dokler ne bo anglo-ameriška vojaška uprava videla, da pač ne kaže pustiti lističa, da čuva piščeta, temveč bodo izročili usodo slovenskih otroških vrtev v roke slovenskemu opolnomočenemu funkcijarju. Najbolj nujno pa je, da odgovorni čimhitro, vojaške uprave takoj odredijo gospej Taverni, da nemudoma odpre slovenski otroški vrtec na Koloniji, medtem ko naj gosposda Andri in Rubini poskrbita, da bo zaživel tudi osnovna šola na Koloniji.

«Slepe miši» pa naj se igrajo med seboj, če hočejo, ne pa z našim ljudstvom.

ČERNE IN COLONI (Klun) v galeriji „Škorpion“

delal kipar, preden bi prešel k resničnemu plastičnemu oblikovanju teles. Kaj naj bo sicer figura, ki jo je Kateri označil za «Petrice», pri kateri je vidna samo krenjina pranja, sicer pa je predmet označen s k. nekaterimi ostro prisrčanimi obirji? Prav tak je «Obupa», ležec ženski lik, čigar konture so izražene samo s prisrčanimi očmi. In prav tako so tudi vse ostale podobe, razen «Portreta A. P.», ki je v rahlih obrih realistično izdelana podoba ženske glave z mehčimi, zabrisanimi linijami, ki pa vendarle dajejo sliko podobno živega modela.

Vprašal bi kiparja: Zakaj mu ne bi služil, ka «Portret» kot izhodiščna točka, ki bi ga menjše z žico, ki ji je ga manjka, kalna, leberna plastičnost kot neobdolen atribut kiparstva. Verjetno je umetnik sam začel, da ne vodi ta pot nikamor naprej. Zda je razstavil osem figur iz mavca, vendar telesnih, ki so pa vendarle — z izjemo ene — v bistvu samo poizkus, da bi se dotopal do neke svoje posebne smeri, v kateri bi se lahko izživel in uveljavil kot kipar.

To so po večini figure žensk, ki naj bi z neko dinamiko izrazile neko duševno stanje ali pa utelešile neko umetniškovo doživljajo. Tista posebnost, s katero je hotel tokrat Černe izraziti svojo izvirnost, je nekakšna oglavost ali ostrva prisrčanosti teles, ki so izražena samo v najsposobnejših obrih. Dela bi, da so to študije ali neke krenjine, kakršne bi si

PREŠERNOVA PROSLAVA

Ob 150-letnici rojstva največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna bodo slovenski pisatelji in pesniki:

France Bevk, Miško Kranjec, Matej Bor, Ciril Kosmač, Mile Klopčič in Peter Levac

brali iz svojih del

v Škedenju v kinodvorani 20. uri, v Borštu v Prosvetnem domu 4. decembra ob 20. uri, v Nabrežini v kinodvorani 5. decembra ob 20. uri.

O Francetu Prešernu bo govoril FRANCE BEVK

IZ NABREŽINSKE OBČINE

Naš denarni zavod naša samopomoč

Znano je, da igrajo denarni zavodi v sedanjem gospodarskem razvoju vedno večjo vlogo. Oni zbirajo denarna sredstva (kapital) in jih usmerjajo v udržitvene gospodarskih pozicij določenega razreda — v našem primeru kapitalističnega — v proizvodnjo, promet, trgovino. Svoje izredno pomembno in odločilno gospodarsko-politično nalogo vsrjajo banke v sedanjih zadnjih oblikah kapitalizma — v imperikalizem, ki s osvajajo in podreja svet gospodarsko in politično z izvozom kapitala. Naravno, da velja kot vedno in povsod v kapitalizmu načelo profita ali višjih zaslužkov, kar pomeni poceni nakup, draga prodaja, a kratko: izkoriščanje delovnih ljudi. Pri denarju pomeni to priti do tega sredstva s

čim nižjo odškodnino (obrestmi) in z njim gospodariti s čim večjim zaslužkom. Koliko denarja iz drobne blagovne proizvodnje (kmetijstvo, obrt) in trgovine se zbira v velikih bankah v obliki vlog ali kredita? To so oni mali obrati, ki jim velekapital na danem bolj onemogoča gospodarski; obstoj in jih peha na ledeno ploščo, katere jih lahko vsak čas odnese. Iz to prav oni, katerih gospodarstvo je istočasno vezano na delovno ljudstvo in njegovo kupno sposobnost — na delovno ljudstvo, ki vodi vedno bolj ostro borbo s kapitalizmom. Kako moramo biti kakor vezarji na njegove denarne zavode? Mi bi se morali držati načela, da moramo naša razpoložljiva denarna sredstva staviti na razpolago našemu gospodarstvu. V naši obliki je to toliko lažje, ker obstaja v Nabrežini denarni zavod, hvaralica in posojilnica, ki posluje že nad 40 let in je prestala fašistični ognjeni krst. Te vrste kreditni zavodi so ljudske ustanove obrambnega značaja v gospodarski borbi s kapitalizmom ali zaščitno sredstvo malega človeka po načelu samopomoči. V naši obliki ni mnogo petičnih ljudi. Vencar ne moremo reči, da smo popolnoma brez njih, oziroma brez tistih, ki imajo nekaj prihrankov. Če vlagajo denarna sredstva v kapitalistične banke, podpirajo kapitalizem, oziroma pri nas nam skrajno sovražno italijansko reakcijo; če jih odtegujejo prometu in tistišjo doma, škročijo naši skupnosti, oziroma onim, ki ta sredstva potrebujejo v produktivne ali potrebne namene. Končno škročijo tudi sebi, ker jim takšen kapital ni ne prinese. Če nam je torej za naše pravice, se moramo medsebojno gospodarsko podpirati. Zato ni mogote kakšna usluga, ampak materialna in moralna dolžnost vsakega da le tem pomagajo z vlogami v zgoraj omenjeni denarni zavod.

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov. dr. Obal je pravilno poudaril, naj bo OF tista gibalna sila Slovencev, ki naj skrbi tudi za gospodarsko podlago, na kateri bomo gradili Slovenci svojo sedanost in bodočnost v

med tem časom veliko izgubila. SDZ pa ta ni doma. Tov. Pahor je opozoril pristojne, da smo pač Slovenci to, saj se morajo za posojila obračati na razne banke. Prav tako so opozorili na potrebo, da bi se v tem kraju zgradile pralnice, kopališča, prhe itd. Pravilno je poudaril tov. Pahor član glavnega odbora, ki je prisostvoval seji, da so prav živa vprašanja naših domov, zemlje, saj nam tuje hoče iztrgati našo zemljo in naš krogel, točneje povedano, Škedenj ločiti od svojega zaledja z umetnim naseljem pri Sv. Ani, v katerega naseljuje obz. dve leti nazaj, ko so Informbri in njegovi agenti razbili enotnost naših borbentih organizacij. Govornik je v izčrpnem poročilu poudaril razliko med sedanjimi in tedanjimi razmerami, ko je ožji odbor zvest načelom bratstva in revolucionarnosti začel zbirati okrog sebe ljudi, zveste tradicijam idealov narodnoosvobodilne borbe. Opisal je vztrajno borbo proti informbirojevskim lažem, borbo v kateri se je naša organizacija razvijala in so v kraju začeli nastajati novi sektorski in terenski odbori. Izraz aktivnosti teh odborov so vidni na vseh področjih, bodisi na političnem ideološkem in kulturno-prosvetnem.

Razvila se je resda živa debata. Govorniki so se dotaknili pravih konkretnih vprašanj, ki zanimajo naše ljudi. Vprašanja niso bila posvečena samo političnim zadevam, pač pa predvsem gospodarskim in socialnim potrebam našega ljudstva. Tov.

IZJAVA BIVŠEGA INFORMBROJEVCA SRETENA ŽUJOVIĆA UREDNIŠTVU „BORBE“

„Znova vidim Partijo in jo čutim v sebi“

(Nadaljevanje s 1. strani)

vi graditve socializma, kakor tudi v pogledu znanja politike, taktike, ramerov in smolov.

Sedaj mi je jasno; z njihove strani sploh ni šlo za pojasnjevanje, razumevanje, pomoč, ki naj jo razumna Partija (za kakršno sem jo imel) in edini dosledni tolmacha, črtilci in nadzvalci nauka marksizma in leninizma, ki izkazuje drugi bratski Kompartiji.

Sodil sem, da ne more biti niti se sploh dogajati, da bi se dve bratski kompartiji ne mogli sporazumeti in doseči soglasnega stališča in rešitve glede neke zadeve. Kot razmanj mogče pa sem sodil, da bi šlo lahko za same odnose z VKP(b). Po takrat globoko učenjenem poimnovanju v meni, samo VKP(b) lahko pravilno in nikakor drugače reši te zadeve — in sicer jih reši pravično. Zato sem sodil za obvezno, da more CK VKP(b) vedeti in rešiti to stvar z našim CK. Sedaj vidim, da bi se mi dejansko znašli v položaju jagnjeta iz čumli, ki kolaj volku vodo.

Kot je videti, so hoteli imeti obračun, hoteli so obračunali z našim vodstvom, z našo Partijo in državo. Dejansko je šlo za neodvisnost naše države, za njeno gospodarsko podreditev. To je spoznal CK na čelu s tovarišem Titom. Jasno je, da se je CK moral, da se je bil dolžan upreti temu obračunu in pripraviti ter oborožiti Partijo za samoobranbo.

Pomen in veličina dogodkov, ki so sledili, navajanje resnice vsemu svetu, so mi po zaslugi edinega in načelne borbe naše Partije z enim zamahom spravili iz glave moje vprašanje. Tu pravzaprav ni nobenega „mojega vprašanja“ niti kaj takega, kar sem želel, misleč, da delam za dobro Partijo. Bil sem samo primeren: povod in primerno slepo orodje ter sem moral čelati na račun določenih političnih nečestnih namenov in smotrov VKP(b), ki so bili naperjeni proti naši Partiji in njenemu vodstvu, proti graditvi socializma v naši državi, proti interesom našega delavškega razreda in naših narodov. „Moje vprašanje“ se je omejilo na dejansko resnico: Partija ima prav, jaz pa sem delal proti Partiji. Znašel sem se v lažnem, strašno lažnem položaju, tega sem se zavedel tisti hip, ko sem ravnal tako, kot je delal Lavrentijev; da ni treba povedati, da sem ga obvestil o seji dne 1. marca 1. 1948. Se več, na moje vprašanje, zakaj ni treba tega povedati, mi ni dal nobena odgovorila.

Zato nisem na plenumu povedal tistega, kar sem nameraval in hotel povedati, temveč samo neznaten del tega. Mislim, da je treba govoriti o teh ideoloških napostitvah in priti gleda, posamezniki vprašani do jakega stališča. V resnici, kot sedaj vidim, do jakega stališča samo za mene, ker je bilo tovarišem iz CK jasno, zakaj gre. Mene je pisno CK VKP(b) presenetil s svojo vsebino prav tako kot druge tovariše. Zato sem sodil, da bi razprava privedla do popolnega razumevanja in soglasja. Sedaj vem, da bi bil razumljen če takrat in se prepričati o napačnosti politiki, stališču in odnosu proti nam s strani voditeljev VKP(b) tem prej, ker za mnoge stvari iz teh odnosov nisem vedel. Na drugi strani pa sem bil pod strahovitimi pritiski odločitev, da ne govorim resnice. Fetisj „več disciplin“ ni zagostoval za oborožitev, da bi lahko delovali s prepričanjem, z jasnim razumevanjem, kaj hočejo in kje hodim itd. in nato še dalje, ves čas me je grizla vest: lažem svoji Partiji.

Danes mi je popolnoma jasno, da bi bila slehera diskusija na plenumu in brezpolna in nesmotna, vprav nepotrečna. Slo je za obračun, kot sem dejal, in na plenum je pravilno storiti, da je zavrnil pismo VKP(b) ter je, ko je običajni nevarost, ki grozi Partiji, storil ukrepe za samoobranbo Partije in njeno pripravo za velikiško ideološko borbo, ki jo je čakala. Prej, pravzaprav do nedavnega, je bila pri meni namenska postavka:

a) Jugoslavija je postala sovjetska socialistična republika in bo takrat stopila v sklop Sovjetske zveze — in sem mislil, da mora „zaslužiti“, da bo sprejeta v bratstvo sovjetskih narodov;

b) naša Partija se bo zila z VKP(b) in postala njen del;

c) Sovjetska zveza je, kot rezultat oktobrske revolucije, dežela socializma, domovina proletariata vseh svetov (sedaj mi to zveni čudno in lažljivo), država z organizacijo uprave, vodstvom, z organizacijo gospodarstva in proizvodnje — tisto, kar ustreza učenju klasikov socializma in postavljanju leninizma, teoretično izoblikovanega in dovršenega po Stalinu. Zato ni ni ne more biti nobenega ko-

mentarja niti tolmachenja, kajti to je znanost;

d) VKP(b) je Partija-mati, edini popolni in pravilni tolmacha marksizma-leninizma, nosilec ideoloških misli leninizma, ki jih naprej izpolnjuje in poglablja, edini in končni razsodnik;

e) in nad vsem Stalin, voditelj, učitelj itd.

Nisem teoretič, temveč komunist-praktik. Seveda to ne pomeni, da nisem premislil, jemal ali da nisem premislil o teoretičnih problemih. Toda to je prihajalo iz prakse za pro- bleme, ki jih je praksa postavljala in vsiljevala, da o njih mislimo. Ko pa gre že za dane postavke marksizma-leninizma, se nisem vanje poglabljal, marveč sem se jih samo učil, kolikor sem mogel, in jih sprejemal kot končne resnice. Najmanj pa sem zastavljalo to, da bi kritično analiziral vsaj ti- ste postavke, ki izvirajo iz da- našnje prakse Sovjetske zve-

ze ter so dobile svojo končno obliko po današnjem vodstvu VKP(b). Če bi to storil, bi prišel najhuj do drugih ali mo- vih zaključkov ali bi si mor- da še boljše pojasnili ali osvetli- storišče zaključke. Tudi to sem sprejemal kot končne resnice marksizma-leninizma in kot kriterij za vodstvo, tako tam v Sovjetski zvezi kakor tudi pri nas in na vsem svetu. Se- da mi je jasno, da se kot tak nisem mogel pravilno znanj r- ti v vprašanju, da s tem, ko upoštevamo specifične pogoje, konkretno naše, kot sem se tr- dil delati, sodimo preverljamo na praksi postavke marksizma- leninizma, toča, hkrati prever- jamo tudi samo prakso Sovjet- ske zveze in njihovo politiko naslobo in proti nam posebej. Naša Partija je med vso in po- njaj izvedla in izvršila veli- kanski preobrat zgodovinskega pomena s tem, da je zaso- tovilja i zmago revolucije i po- goje za graditev socializma.

Tega sem se zavedal, v svo- jem delu sem bil prizadeven. Prav tako sem se zavedal, da sta vsa bogata praksa in delo Partije v vojni in po vojni pri- nesla mnogo novega.

Toda nekaj je ostalo v me- ni in v moji glavi nespreme- njeno: VKP(b) in Sovjetska zveza nad vsem in končni raz- sodnik. Moje poimovanje se ni moglo znebiti teh okovov celo tedaj ne, ko je šlo za očitne nepravilnosti ali odnose, ki so bili za nas škodljivi, kar ni bil, kot je to danes jasno, kakšen slučajni pojav, temveč določe- no stališče in zavestno vočena politika proti nam po vodite- ljih VKP(b) in Sovjetski zve- zi in kar je izhajalo iz njho- vega revizionizma. Tudi v ti- hih primerih sem sodil, da mora biti tako, kakor oni postavljajo in pravijo, čeprav sem bil prepričan, da trpimo in prena- šamo žrtve. To se mi je zdelo pravilno in sem vedno iskal ter se trudil najti razloge, da

tvoja ne more izjaviti take po- litike, — to je jasno sleherne- mu delavcu pa tudi slehernemu prostostnemu človeku — pomo- ni; udarec in ostrina na ta na- čini zamisljena mobilizacije, to je logično tudi samo po sebi, obrača proti vodstvu Partije. Ki je, to se mora izločkovati v zavesti ljudi, vsililo tako po- litiko Partiji. Da je tako, doka- zuje dejstvo, da je, ker ni pri- šel pričakovani rezultat akcije, zdravilni elementov, sledila nesmiselna trditve, da tudi Par- tija kot taka ni komunistična, temveč fašistična.

V teh dveh letih in pol je naša Partija z intenzivno raz- členitvijo vprašani na način, kakor sta jih postavila Marx in Lenin, razbila vse trditve voditeljev VKP(b) glede na našo Partijo, ker te trditve sploh ni- so mogle vzdržati resne kriti- ke, predvsem pa jih drobi v prah in pepel edina dosledna revolucionarna praksa, to je naša Partija je uspešna, da je popolnoma razkrinkala potvor- be in krivo razlago in nevrožni dokazala, da so se voditelji VKP(b) dokončno oddaljili od marksizma-leninizma in ga o- pustili. Zaradi tega so popolno- ma naravno tudi zapadli v re- vizionizem najslabše vrste.

Vse to me je pripeljalo do tega, da sem spoznal resnico, in odločilno vpilvalo, da sem sprostil svoja razmišljanja in svoje misli. Če tega ne bi bilo, če mi sama Partija ne bi bila pomagala, bi bil tudi je nadalje ostal v prepričanju, da je po- litika VKP(b) pravilna in da je njihova razlaga marksistično- leninističnega nauka nezmo- gljiva.

Moje razmerje do Rusov in razgovori z njimi so se opirali na to moje prejšnje prepričanje o vlogi in značaju VKP(b) in Sovjetske zveze. Zares sem mi- slil, da ni ni ne zares biti nobe- ne stvari, ki je ne bi morali povedati VKP(b) oziroma nje- nemu CK-ju, kadar gre ne sa- mo za našo, ampak za katero koli komunistično partijo. Mi- silil pa sem tudi, da se strinjajo in da nimajo pripomb k delu naše Partije. Bil sem pa tudi pripravljen, pravzaprav prepri- čan, da tako mora biti, da jim dam polnomočno odločitev, obve- sti na vsako njihovo vprašanje. Sedaj sam uvidim, kako velika, da ne rečem največja, ampak neumnost je bila to, politično in ideološko slepilo, ki me je gonilo in pognalo, da sem na- stopil proti Partiji.

Kljub temu notranjemu boju sem se iz vsega srca posvečil delu in opravljanju, ki so mi bili zaupani, če pa je prišlo do ka- kšne količnice v napak, so bile, ali posledica objektivnih okoliš- tin ali pa ideološka zmeda, ki sem ji podlegel zaradi šablonskega izvajanja sovjetskih iz- kusev.

V začetku leta 1948 sem go- voril z Lavrentijevim. Vprašal me je za vezane cene. Dal sem mu pojasnilo. V tej zvezi me je nato vprašal: Kaj pa z žitom? Tudi to sem mu pojasnil, on pa je z nekakšnim posebnim pou- dardom ponovil: Zito, to je glavna stvar.

Izenadna me je vprašal: Saj res, kaj pa pomeni tista fraza v maršalovem govoru na kon- gresu Fronte: da Partija nima drugega programa kot program Fronte? S tem vprašanjem me je zmedel. Pojasnil sem mu bi- stvo naše Fronte, L. J., da Partija po Fronti izvaja svoj pro- gram.

Nato je prišla seja z dne 1. marca 1948. Na sami seji 1. marca 1948 se nisem oglašil k besedi. Čutil sem samo, da gre za nekaj mnogo pomembnejše- ga, za veliko in usodno stvar. Ki presega okvire Centralnega ko- miteta, pa tudi okvire naše Partije, in da to ni več samo naša stvar. Takoj prihodni dan dopolne sem odšel k Lavrenti- jevu in mu povedal to, kar sem si zapomnil o poteku seje, in s tem, o čemer se je govorilo. Bil pa sem v jakšnem stanju, da polem sploh nisem več mo- gel nadaljevati; razgovora z njim in tudi ne dajati pojasnil na njegova vprašanja. Opravi- čil sem se mu in odšel. Po ne- kaj dneh je prišel k meni. Go- vorila sva v glavnem o seji. Vem, da me je vprašal, kaj

pa se tiče mojega stika s posa- meznimi zastopniki sovjetskega veleposlanstva v Beogradu, so bili to stiki uradnega in poslov- nega značaja v tedanjem prisr- nem in prijateljskem duhu, prav do seje dne 1. marca 1948.

Medtem pa je bil na eni iz- med sej Centralnega komiteja (1946) Hebrang izključen iz se- stava Politbiroja CK. Name sta napravila ta seja in ta sklep Centralnega komiteja globok vtis in sem o tem mnogo pre- misljal. Glede Hebranga nisem omahoval. Pač pa so se moja premišljanja o tej seji gibala okrog teh treh vprašanj. Prvo je bilo vprašanje, ki sem ga za- stavil o stilu dela. Ugovorev Centralnega komiteja, da je stil dela dober in da bi se moral- ja, da bi vključili v delo Cen- tralnega komiteja, je napravila razgovor o tem vprašanju za- odvečen. To me je peklo in bo- lelo. Na misel mi je bilo pre- hajalo, da se z menoj ne želijo razgovarjati. Drugo vprašanje je bila trditve o politiki gospodar-

stva. To mi je ostalo popolno- ma nejasno. Trečje je bilo vpra- šanje o razmerju do Rusov K temu ma je spodbudila Hebran- gova trditve, da ga je Lavren- tijevo trikat vprašal, ali smo pripravljani ustanovitve z nji- mi mešane družbe. Zdelo se mi je, da naša razmerje do njih ni jasno. Na misel mi je prišlo vprašanje naša lastne vojne proizvodnje. Zdelo se mi je, da je vprašanje vojne industrije, pa tudi vprašanje same vsjke, kakor sem stvari takrat gledal. Odvisno od zunanje politike Sovjetske zveze, po katere zuna- ni politiki se tudi ravnamo in ki ji podrejamo našo zunanjo politiko. Glede na to sodi vpra- šanje preskrbovanja naše vo- jne s opremo in oborožitvijo, pa celo njeno številčno stanje med vrsto tistih vprašanj te vrste, ki se tičejo same Sovjet- ske zveze. (Kaj bi bilo, če bi bila tako mislija tudi Cen- tralni komite in tovariši Tito — To je moja današnja pripomba.) Vendar pa sem videl, da se z Lavrentijevim vprašal, da je Džido in druge, ker mi pač takrat še ni nič povedal o pismu in tudi tega ne, da ga je že izročil Centralnemu komi- tetu.

Ko sem pismo prebral, nisem vedel, kaj mi rečem. Rekel sem samo: Strašno. Pri meni se ni nič zadržal (z njim je bil Ar- mjaninov), ampak mi je rekel, da mi je samo prinesel pokazat pismo. Iz pisma sem si takrat zapomnil samo trditve o nara- ščanju kapitalizma, ki me je prav posebej zadel. Vendar pa sem mislil, da pismo kaže tudi meni prav, saj skuša do- kazati, da naš odnos niso v re- du, torej prav to, kar je mene prej mučilo in kar sem opazil, vendar pa nisem vedel, za kaj gre.

V marcu sem se enkrat sešel z Armjaninovim (Lavrentijev takrat ni bil v Beogradu). Takrat sem mu dal na vpogled tudi načrt o naših odnosih z Albanijo in poročilo oziroma referat enega izmed direktor- jev Mednarodnega fonda, v ka- terem se kritično obravnava delo tega fonda. Spominjam se, da sem mu takrat govoril o na- sem položaju in navedel, kako mi vedno poudarjamo nekaj novega, kar se je zgodilo v Ju- goslaviji, nismo pa nikoli dali in tudi ne dajemo teoretičnega pojasnila in poslošneje tega novega. Kaj pa je to, kar je novo? Pravilno smo uporabljali marksizem-leninizem za na- še razmere in uspešni, da v obli- ki narodnosvojebodine vojne uredimo in izvršimo našo re- volucijo in zavzamemo oblast. Armjaninov je hotel nekaj zi- niti, vendar pa se je vzdržal, kar se je dobro opazilo. Nato je samo molčal in me vprašu- joče pogledoval. Sedaj, ko so mi stvari znane, mi je jasno, da mi je hotel glede tega ugo- varjati, da pa se je vzdržal (ni- sem vedel, da nam ne priznajo ne samo revolucije, ampak da nam ne priznajo tudi resnične vloge v narodnosvojebodni vojni, ustanovitve vojske in

državnosti in da vse podreajo svojemu osvobodnemu po- slanstvu v svetu).

Ko so me poklicali pred par- tijsko komisijo, za kateri so mi sporočili, mi ni treba iti na sejo skupščine, me je še isti dan ali dan prej Lavrentijev telefonično povabil, naj pridem v Ruski dom gledat film „Rusko vprašanje“. Tam sem nekaj ča- sa čakal. Ko je prišel Armjaninov, sem mu sporočil, da mi je bilo naročeno, naj ne grem na sejo skupščine. Pri tem sem mu pojasnil, da bom verjetno od- stavljen. Ko je prišel Lavren- tijeve, sem mu rekel, naj gre. Armjaninov z menoj, da mu dam svoje zapiske, o čemer sem že prej govoril z Lavrenti- jevom. Odpeljala sva se z njho- vim avtomobilom in sem mu izročil te zapiske.

Na plenumu nisem nastopil tako, kakor sem mislil in želel, ker me je ovrnilo naročilo Centralnega komiteja ne obve- stiti o razgovorih z Lavrenti- jevom. Z druge strani pa me je težko pritiskalo moje lažni- vo stališče. Vendar sem bil tu- di še po plenumu nadalje pre- pričan, da bo prišlo do razgo- vora s CK VKP(b), za kar je govorilo tudi to, da so bili po- govori, naj pošlje svoje de- legate, in da bo ne glede na napako našega Centralnega komiteja (o kateri sem bil pre- pričan) zadeva pozitivno raz- rešena in rešena.

Danes spoznavam vse ter so mi jasni njihovi nameni. Vse to je bila taktika z določenim ci- ljem, prav taktika, kot so jo to- voriši Tito in drugi tovariši označili na seji dne 1. marca 1. 1948. Vsa moja gledanja na stvari in dogodke, v kolikor so me privedla v položaj, da sem mislil, da nekaj ni v re- du, so bile takaj zato, ker sem meril samo z rusko tehniko, le- ta pa ni bila samo napadna, temveč tudi sovražna.

To mojo razlago zaključujem z zadnjimi stavki iz moje iz- jave CK naše Partije z dne 11. novembra 1950:

Danes sem prost teh svojih zablod po vaši zaslugi, tovari- ši, ter sem se zrašel, zavedajoč se svojih napak, iz oči v oči pred Partijo, toda izključen iz nje. Po 25 letih dela in življenja v Partiji, v 52. letu svoje- ga življenja sem prišel do tega rezultata in do te resnice: kaj sem in izključen sem iz Partije, medtem ko okrog mene re- življenje Partije pri graditvi socializma.

Samo to lahko rečem: hvala vam, tovariši, da ste me rešili, znova vidim Partijo, in jo ču- tim v sebi.

Gre za mojo radikalno us- do. Sodim, tovariši, da nimam pravice, da bi vas za kar koli prosi, razen za eno: rešite jo. Vsi odločite vsemu izpolnila. Sreten Žujović — Beograd, 23.XI.1950.

Nesmiselno, nepojmljivo, amoravno in neumno je trditi, da je KPJ „fašistična“ partija

Tega nisem pričakoval rati se ne strinjam s takimi meto- dami pri reševanju odnosov med bratskimi kompartijami, med socialističnimi državami, obsojam in naravnost snatram za nezdravljivo s komunistično moralo.

Jemali so me v zaščito. Sedaj me je sram takih branilcev. Če- prav sem bil v zaporu, sem se čutil svobodnega, odkar sem se bil osvobodil. Osvobodila me je Partija, naša Komunistična partija Jugoslavije, CK KPJ, osvobodila, so moji misli mrač- najških okovov. Partija ima prav, Partija je pravilno ravnala nasproti meni, ker sem bil orodje, in sicer slepo, sovražno politiko, s katero so hoteli so- vražnik naše Partije rušiti ta- ko Partijo in zasužnjiti našo državo. Partija me ni areti- rala, temveč me je rešila pred r- jimi in me osvobodila.

Najprej sem prebral knjigo o Raikovem procesu. Prva mo- ja reakcija je bila strahna. Mi- slim, da lahko nesprotujemo te- mu ali onemu stališču naše Par- tije, da je to ali oni nepravil- no rešeno, da se v tem ali onem oddaljuje. Lahko nekdo- trdi, da je vsa partijska po- litika nepravilna ali r- p- a- p- a- n- a. Lahko gre kd- še dalje in sodi, da je celo treba prirediti tudi idejno, načelno borbo proti na- ši Partiji. Toda ne moremo dvomiti v iskreno komunistič- no prepričanje, čast in počte- tnost niti posameznika niti CK kot celote niti naše Partije na splošno. Osebnost poznam vse obkrožene tovariše, vem, kaj mislijo, vem, kako dihaajo, po- znam njihovo vdanost stvari in interesom delavškega razreda, naših narodov in naše države, poznam njihovo privržnost vo- likemu nauku marksizma-lenin- izma.

Poznam naše ljudi iz časov naše velike narodnosvojebodine borbe in ljudske revolucije, njihove napore, njihove žrtve, njihove sanje. Vem za smrt mnogih in mnogih borcev in herojev naše Partije in ljud- ske revolucije. Iz granitnih ste- brov velike zgradbe naše so- cialistične domovine me gle- najo njihovi obrazi, svetli in čisti, obrazi narodnih borcev in herojev, ki so se zavedali, za- kaj ginejo in gredo za Partijo z vero, z ravdušenjem napre- v, z mogo, me boječ se smrti. Vem tudi za tiste, ki so ostali živi. Vem, da ne sedé na zaslu- ženih lavoricah, temveč so na- daljevali borbo, neutrudljivo in vztrajno, postali graditelji ve- like socialistične stvarnosti, navdušili in popeljali za seboj milijonske delavce množice na- ših narodov v izgraditve socia- lizma v naši državi.

Voditelji VKP(b) so o tem trdili, ne samo, da so posa- mezniki vojni, temveč da je fašistična tudi vsa Partija. To je popolnoma nesmiselno, nepojmljivo, amoravno, zlomisel- no.

Toda poznam člane naše Par- tije, vem, kdo so in kakšno so, vem, da so to najboljši delovci ljudje, navdušeni, ponosni na ime Partije, z visoko moralo komunistična, borci za socializem, za vse, kar je vriseno, tisto in lepo, pripravljani, da se lo- stijo na poziv Partije sleherne naložbe in da jo izpolnjuje ne glede na težave in žrtve. Se- da pa mislim, da to vedo tu- di obkroževalci, in ker to vedo, zato tudi obkrožujejo.

Kaj je namen obkroževanja, kot na pr. tistih z Raikovega procesa? Jasno je, da so name- ravali obkroževati vodilne lju- di v naši Partiji in da so si izmislili razloge za napadalo- po politiko proti naši državi.

Toda, kaj hočemo, če se — kot pri nas — vsa Partija iz- javi za svoje vodstvo? In zato je pri njih že v navadi, da pra- vijo: vsa Partija je fašistična. Če pa je vse ljudstvo s Par-

to je jasno sleherne- mu delavcu pa tudi slehernemu prostostnemu človeku — pomo- ni; udarec in ostrina na ta na- čini zamisljena mobilizacije, to je logično tudi samo po sebi, obrača proti vodstvu Partije. Ki je, to se mora izločkovati v zavesti ljudi, vsililo tako po- litiko Partiji. Da je tako, doka- zuje dejstvo, da je, ker ni pri- šel pričakovani rezultat akcije, zdravilni elementov, sledila nesmiselna trditve, da tudi Par- tija kot taka ni komunistična, temveč fašistična.

Vse to me je pripeljalo do tega, da sem spoznal resnico, in odločilno vpilvalo, da sem sprostil svoja razmišljanja in svoje misli. Če tega ne bi bilo, če mi sama Partija ne bi bila pomagala, bi bil tudi je nadalje ostal v prepričanju, da je po- litika VKP(b) pravilna in da je njihova razlaga marksistično- leninističnega nauka nezmo- gljiva.

Moje razmerje do Rusov in razgovori z njimi so se opirali na to moje prejšnje prepričanje o vlogi in značaju VKP(b) in Sovjetske zveze. Zares sem mi- slil, da ni ni ne zares biti nobe- ne stvari, ki je ne bi morali povedati VKP(b) oziroma nje- nemu CK-ju, kadar gre ne sa- mo za našo, ampak za katero koli komunistično partijo. Mi- silil pa sem tudi, da se strinjajo in da nimajo pripomb k delu naše Partije. Bil sem pa tudi pripravljen, pravzaprav prepri- čan, da tako mora biti, da jim dam polnomočno odločitev, obve- sti na vsako njihovo vprašanje. Sedaj sam uvidim, kako velika, da ne rečem največja, ampak neumnost je bila to, politično in ideološko slepilo, ki me je gonilo in pognalo, da sem na- stopil proti Partiji.

Kljub temu notranjemu boju sem se iz vsega srca posvečil delu in opravljanju, ki so mi bili zaupani, če pa je prišlo do ka- kšne količnice v napak, so bile, ali posledica objektivnih okoliš- tin ali pa ideološka zmeda, ki sem ji podlegel zaradi šablonskega izvajanja sovjetskih iz- kusev.

V začetku leta 1948 sem go- voril z Lavrentijevim. Vprašal me je za vezane cene. Dal sem mu pojasnilo. V tej zvezi me je nato vprašal: Kaj pa z žitom? Tudi to sem mu pojasnil, on pa je z nekakšnim posebnim pou- dardom ponovil: Zito, to je glavna stvar.

Izenadna me je vprašal: Saj res, kaj pa pomeni tista fraza v maršalovem govoru na kon- gresu Fronte: da Partija nima drugega programa kot program Fronte? S tem vprašanjem me je zmedel. Pojasnil sem mu bi- stvo naše Fronte, L. J., da Partija po Fronti izvaja svoj pro- gram.

Nato je prišla seja z dne 1. marca 1948. Na sami seji 1. marca 1948 se nisem oglašil k besedi. Čutil sem samo, da gre za nekaj mnogo pomembnejše- ga, za veliko in usodno stvar. Ki presega okvire Centralnega ko- miteta, pa tudi okvire naše Partije, in da to ni več samo naša stvar. Takoj prihodni dan dopolne sem odšel k Lavrenti- jevu in mu povedal to, kar sem si zapomnil o poteku seje, in s tem, o čemer se je govorilo. Bil pa sem v jakšnem stanju, da polem sploh nisem več mo- gel nadaljevati; razgovora z njim in tudi ne dajati pojasnil na njegova vprašanja. Opravi- čil sem se mu in odšel. Po ne- kaj dneh je prišel k meni. Go- vorila sva v glavnem o seji. Vem, da me je vprašal, kaj

pa se tiče mojega stika s posa- meznimi zastopniki sovjetskega veleposlanstva v Beogradu, so bili to stiki uradnega in poslov- nega značaja v tedanjem prisr- nem in prijateljskem duhu, prav do seje dne 1. marca 1948.

Medtem pa je bil na eni iz- med sej Centralnega komiteja (1946) Hebrang izključen iz se- stava Politbiroja CK. Name sta napravila ta seja in ta sklep Centralnega komiteja globok vtis in sem o tem mnogo pre- misljal. Glede Hebranga nisem omahoval. Pač pa so se moja premišljanja o tej seji gibala okrog teh treh vprašanj. Prvo je bilo vprašanje, ki sem ga za- stavil o stilu dela. Ugovorev Centralnega komiteja, da je stil dela dober in da bi se moral- ja, da bi vključili v delo Cen- tralnega komiteja, je napravila razgovor o tem vprašanju za- odvečen. To me je peklo in bo- lelo. Na misel mi je bilo pre- hajalo, da se z menoj ne želijo razgovarjati. Drugo vprašanje je bila trditve o politiki gospodar-

stva. To mi je ostalo popolno- ma nejasno. Trečje je bilo vpra- šanje o razmerju do Rusov K temu ma je spodbudila Hebran- gova trditve, da ga je Lavren- tijevo trikat vprašal, ali smo pripravljani ustanovitve z nji- mi mešane družbe. Zdelo se mi je, da naša razmerje do njih ni jasno. Na misel mi je prišlo vprašanje naša lastne vojne proizvodnje. Zdelo se mi je, da je vprašanje vojne industrije, pa tudi vprašanje same vsjke, kakor sem stvari takrat gledal. Odvisno od zunanje politike Sovjetske zveze, po katere zuna- ni politiki se tudi ravnamo in ki ji podrejamo našo zunanjo politiko. Glede na to sodi vpra- šanje preskrbovanja naše vo- jne s opremo in oborožitvijo, pa celo njeno številčno stanje med vrsto tistih vprašanj te vrste, ki se tičejo same Sovjet- ske zveze. (Kaj bi bilo, če bi bila tako mislija tudi Cen- tralni komite in tovariši Tito — To je moja današnja pripomba.) Vendar pa sem videl, da se z Lavrentijevim vprašal, da je Džido in druge, ker mi pač takrat še ni nič povedal o pismu in tudi tega ne, da ga je že izročil Centralnemu komi- tetu.

Ko sem pismo prebral, nisem vedel, kaj mi rečem. Rekel sem samo: Strašno. Pri meni se ni nič zadržal (z njim je bil Ar- mjaninov), ampak mi je rekel, da mi je samo prinesel pokazat pismo. Iz pisma sem si takrat zapomnil samo trditve o nara- ščanju kapitalizma, ki me je prav posebej zadel. Vendar pa sem mislil, da pismo kaže tudi meni prav, saj skuša do- kazati, da naš odnos niso v re- du, torej prav to, kar je mene prej mučilo in kar sem opazil, vendar pa nisem vedel, za kaj gre.

V marcu sem se enkrat sešel z Armjaninovim (Lavrentijev takrat ni bil v Beogradu). Takrat sem mu dal na vpogled tudi načrt o naših odnosih z Albanijo in poročilo oziroma referat enega izmed direktor- jev Mednarodnega fonda, v ka- terem se kritično obravnava delo tega fonda. Spominjam se, da sem mu takrat govoril o na- sem položaju in navedel, kako mi vedno poudarjamo nekaj novega, kar se je zgodilo v Ju- goslaviji, nismo pa nikoli dali in tudi ne dajemo teoretičnega pojasnila in poslošneje tega novega. Kaj pa je to, kar je novo? Pravilno smo uporabljali marksizem-leninizem za na- še razmere in uspešni, da v obli- ki narodnosvojebodine vojne uredimo in izvršimo našo re- volucijo in zavzamemo oblast. Armjaninov je hotel nekaj zi- niti, vendar pa se je vzdržal, kar se je dobro opazilo. Nato je samo molčal in me vprašu- joče pogledoval. Sedaj, ko so mi stvari znane, mi je jasno, da mi je hotel glede tega ugo- varjati, da pa se je vzdržal (ni- sem vedel, da nam ne priznajo ne samo revolucije, ampak da nam ne priznajo tudi resnične vloge v narodnosvojebodni vojni, ustanovitve vojske in

državnosti in da vse podreajo svojemu osvobodnemu po- slanstvu v svetu).

Ko so me poklicali pred par- tijsko komisijo, za kateri so mi sporočili, mi ni treba iti na sejo skupščine, me je še isti dan ali dan prej Lavrentijev telefonično povabil, naj pridem v Ruski dom gledat film „Rusko vprašanje“. Tam sem nekaj ča- sa čakal. Ko je prišel Armjaninov, sem mu sporočil, da mi je bilo naročeno, naj ne grem na sejo skupščine. Pri tem sem mu pojasnil, da bom verjetno od- stavljen. Ko je prišel Lavren- tijeve, sem mu rekel, naj gre. Armjaninov z menoj, da mu dam svoje zapiske, o čemer sem že prej govoril z Lavrenti- jevom. Odpeljala sva se z njho- vim avtomobilom in sem mu izročil te zapiske.

Na plenumu nisem nastopil tako, kakor sem mislil in želel, ker me je ovrnilo naročilo Centralnega komiteja ne obve- stiti o razgovorih z Lavrenti- jevom. Z druge strani pa me je težko pritiskalo moje lažni- vo stališče. Vendar sem bil tu- di še po plenumu nadalje pre- pričan, da bo prišlo do razgo- vora s CK VKP(b), za kar je govorilo tudi to, da so bili po- govori, naj pošlje svoje de- legate, in da bo ne glede na napako našega Centralnega komiteja (o kateri sem bil pre- pričan) zadeva pozitivno raz- rešena in rešena.

Danes spoznavam vse ter so mi jasni njihovi nameni. Vse to je bila taktika z določenim ci- ljem, prav taktika, kot so jo to- voriši Tito in drugi tovariši označili na seji dne 1. marca 1. 1948. Vsa moja gledanja na stvari in dogodke, v kolikor so me privedla v položaj, da sem mislil, da nekaj ni v re- du, so bile takaj zato, ker sem meril samo z rusko tehniko, le- ta pa ni bila samo napadna, temveč tudi sovražna.

To mojo razlago zaključujem z zadnjimi stavki iz moje iz- jave CK naše Partije z dne 11. novembra 1950:

Danes sem prost teh svojih zablod po vaši zaslugi, tovari- ši, ter sem se zrašel, zavedajoč se svojih napak, iz oči v oči pred Partijo, toda izključen iz nje. Po 25 letih dela in življenja v Partiji, v 52. letu svoje- ga življenja sem prišel do tega rezultata in do te resnice: kaj sem in izključen sem iz Partije, medtem ko okrog mene